

Aurora boreal

Drago Jančar

Carles Vallbuena

Els països de l'Europa de l'Est van patir amb especial virulència els tràgics esdeveniments del segle XX. Aquestes convulsions històriques estan molt presents en gran part de la literatura centreeuropea del segle XX. Un clar exemple n'és la novel·la 'Aurora boreal', de l'escriptor eslovè Drago Jančar.

Submergint-nos en una atmosfera opressiva, a vegades gairebé kafkiana, Jančar narra l'estada a la ciutat eslovena de Maribor d'en Josef Erdman, comercial d'una empresa d'instruments de laboratori que arriba per trobar-se amb el seu col·lega de feina, Jaroslav. Una trobada que mai no arribarà a produir-se.

'Aurora boreal' és una història plena de premonicions i obscurs presagis en la qual Drago Jančar traça la radiografia social d'una ciutat on conviuen burgesos satisfets del seu estatus social; personatges ressentits i inadaptats que van cultivant un progressiu odi interior cap a tothom; i també il·luminats religiosos com la figura del rus Fedjatin, un dels personatges més impactants del relat.

Més enllà d'oferir un àcid retrat sociològic de la Maribor del 1938, el que aconseguix Jančar és reflectir el progressiu clima d'irracionalitat col·lectiva que desembocaria poc després en les terribles atrocitats de la Segona Guerra Mundial. Com l'extermini sistemàtic dels jueus europeus pel règim nazi que ja deixen intuir les extravagants teories pseudocientífiques que defensa el doctor Bukovski, un altre dels inquietants personatges.

És possible que el desenvolupament argumental de la novel·la pugui desconcertar més d'un lector i que la majoria desconegui les particularitats de la història eslovena. Però, tot i així, és una lectura interessant que demostra que la fe cega i irracional en les idees acostuma a tenir nefastes conseqüències.

Potser sigui aquesta capacitat de l'autor per plasmar la violència latent en una societat malalta, en què algú com en Josef Erdman desperta sospites i s'acaba convertint en víctima innocent, la millor virtut d'una novel·la on fins i tot l'amor és un consol impossible.